

МАЛЮНКОВІ МЕТОДИ У ДОСЛІДЖЕННІ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ДИТИНИ

Численні дослідження дитячих малюнків показали, що в розвитку малювання є чіткі вікові стадії, які змінюють одне одного в певній послідовності. При порушеннях в розумовому розвитку спостерігається запізнювання в переході дитини від стадії до стадії, свого роду зупинки на ранніх стадіях. Ця закономірність і дозволяє оцінювати розумовий розвиток за допомогою малюнкових тестів.

У психотерапії існує цілий ряд методів і малюнкових тестів, використовуючи які доросла людина може багато чого довідатися про свій внутрішній світ, так само як за допомогою тих же методів і тестів педагоги і батьки можуть дізнатися про світ дитини, про її душевні переживання, про її характер, переваги і ставлення до життя. Сам по собі процес малювання має велике психотерапевтичне значення — людина стає більш гармонійною особистістю. Ось чому так важливо з раннього дитинства розвивати в дитині спостережливість, уяву і творчі здібності [3, с. 8].

Малюючи той чи інший об'єкт, людина мимоволі, а іноді і свідомо передає своє ставлення до нього. Навряд чи вона забуде намалювати те, що здається їй найбільш важливим і значущим; а от тому, що вона вважає другорядним, буде приділено значно менше уваги. Якщо якась тема її особливо хвилює, то при її зображенні проявляться ознаки тривоги.

В даний час малюнок міцно увійшов в практику психологічної діагностики та корекції і став одним з найбільш поширених об'єктів психологічного аналізу [2].

На відміну від інших методів психологічного вивчення, наприклад, опитувальників, малюнок має цілий ряд переваг: він може бути використаний на ранніх етапах онтогенетичного розвитку, починаючи з 2 – 3 років; застосування малюнку в якості тесту займає значно менше часу,

ніж використання ряду інших тестів, тоді як його інформативність може бути значно вище; малюнкові тести можуть бути застосовані в широкому спектрі практичних завдань: діагностичних, навчальних, корекційних, а також у різних галузях психології — від вікової психології, психології творчості, медичної психології до соціальної, юридичної психології та психології праці; для психологічного аналізу малюнок надає великий обсяг як якісних, так і кількісних показників, що дозволяє здійснити перевірку на ступінь їх валідності і надійності — найбільш важливим вимогам до психодіагностичних методик.

Використання малюнку в психології висуває певні вимоги до фахівців. Для роботи з малюнками необхідний великий досвід. Малюнок розкриває багато можливостей, але і вимагає значної праці і терпіння від дослідників, щоб ці можливості використовувати [2].

На відміну від більшості інших тестів, малюнкові методики можуть проводитися багаторазово і як завгодно часто, не втрачаючи свого діагностичного значення. Вони застосовні до людей різного віку — від дошкільника до дорослого включно. Це дозволяє використовувати їх для контролю динаміки стану і для спостереження за ходом психічного розвитку протягом тривалого періоду.

Зрозуміло, малюнкові методи не позбавлені недоліків.

Головний з них — відносно низька надійність одержуваних результатів, пов'язана з суб'єктивністю інтерпретації. На відміну від більш формалізованих тестів, таких як тести інтелекту або особистісні опитувальники, малюнкові тести, як правило, не дозволяють кількісно виміряти оцінювані психічні властивості.

Зазначені особливості цих методик призводять до того, що багато авторів відмовляються вважати їх справжніми тестами. Інші, хоча і визнають малюнкові методики психологічними тестами, відводять їм підлегле становище. Однак психологів — практиків мало бентежить недостатня «науковість» малюнкових методів. Для них виявляється більш

важливою та користь, яку вони приносять у роботі. І все ж специфіку малюнкових тестів не можна не враховувати. Вона породжує певні обмеження в їх застосуванні, порушення яких може призвести до небажаних наслідків.

Список використаних джерел:

1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навчальний посібник / Т. В. Дуткевич. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
2. Потьомкіна О. Ф. Психологічний аналіз малюнка і тексту. / О. Ф. Потьомкіна, Є. В. Потьомкіна. – СПб: Речь, 2006. – 524 с.
3. Шевченко М. Психологические рисуночные тесты для детей и взрослых / М. Шевченко. – Москва: Кладезь, 2014. – 115 с.

**Кочаровський М. С., аспірант кафедри психології та педагогіки
НаУКМА**

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЛІДЕРСТВА

Процес управління компанією завжди пов'язаний з питанням лідерських якостей людини, що знаходиться в головуючій ролі щодо конкретної групи людей. У випадку формального лідерства людина на цю роль або призначається, або обирається і роль є офіційно закріпленою, у випадку неформального – це людина, що найбільше відповідає груповим цінностям і очікуванням, може проявляти найбільшу активність, проте його роль офіційно не закріплена. В обох випадках керівник чи лідер виконує мотивуючу, стимулюючу, регулятивну та розподільчу функції в групі та несе відповідальність за її діяльність. Дві з названих функцій, а саме: регулятивна та розподільча, вимагають від лідера прийняття рішень. У випадку, якщо статус лідера є формальним, тобто він є керівником, рішення, що приймаються, є управлінськими і становлять основу управління компанією.